

Col·loqui

Problemes i possibilitats en l'estudi de la demografia a la Catalunya medieval

Aquestes jornades s'inscriuen en el marc de les activitats dels projectes de recerca, reconeguts i finançats pel Ministeri de Ciència i Innovació del Govern d'Espanya, "La desigualdad económica en el mundo rural y las pequeñas ciudades de la Cataluña Vieja bajomedieval a través de las fuentes notariales" (PGC-2018-100979-B-C21), "La desigualdad económica en las ciudades catalanas y mallorquinas durante la baja Edad Media a través de las fuentes del impuesto sobre la riqueza" (PGC-2018-100979-B-C22), "Más allá de la Peste Negra. Epidemias y crisis de mortalidad en el nordeste peninsular, siglos XI-XVI: reconstrucción de ciclos, medición de efectos y análisis de respuestas (EPIDEMED)" (PID2020-117839GB-I00) i "La riqueza de la Iglesia y la distribución del territorio en la Corona de Aragón bajomedieval (RiCat)" (PID2021-126684NA-I00). També forma part de les activitats de Grup de Recerca Consolidat i Unitat Associada del CSIC-Universitat de Girona Renda feudal i fiscalitat a la Catalunya baixmedieval.

Informació i contacte:
Esther Tello
etello@imf.csic.es

3-4 Octubre 2022
Aula 1. Primer Pis
(IMF, CSIC. Barcelona)

A la llum d'algunes recerques en curs, aquesta jornada té com a objectiu reflexionar sobre l'abast i els límits dels estudis sobre demografia medieval a través de documentació fiscal, notarial o d'altre tipus. Centrant-se fonamentalment en la baixa Edat Mitjana, els investigadors convidats presentaran estudis sobre les fonts documentals, els indicadors i metodologies per quantificar l'evolució de la població, així com diverses iniciatives al voltant de l'anàlisi i edició dels fogatges. La major part de les ponències fan referència al territori català, si bé també hi ha algunes contribucions que permetran ampliar el focus als regnes d'Aragó i València. En darrera instància, el propòsit de la trobada es crear sinèrgies entre diferents projectes d'investigació que aborden la qüestió des de perspectives diverses, com ara, l'estudi de la desigualtat econòmica, els efectes de les conjuntures epidèmiques o la fiscalitat.

Dilluns 3 d'octubre

10:00 – 10:40. Introducció. Gaspar Feliu (IEC): Consideracions entorn al problema de les persones per foc i a la taxa de variació del creixement.

10:40 – 11:00. Debat.

11:00 – 11:30. Pausa.

11:30 – 12:00. Pere Benito (UdL, Lleida): Les crisis de mortalitat com a indicadors de fractures demogràfiques: Catalunya, 1000-1200

12:00 – 12:30. Pere Orti (UdG, Girona): Fogatges, talles i documentació notarial: fonts complementàries per a l'estudi de la demografia medieval.

12:30 – 13:00. Aina Palarea (EUI, Florència): Foc i Mort: la mortalitat a la Catalunya baixmedieval a través dels registres o anotacions d'extremuncions, sepultures, novenals, capdanys i altres cerimònies.

13:00 – 13:40. Debat.

15:30 – 16:00. Albert Reixach (UdL, Lleida): Una aproximació a la demografia del comtat d'Empúries entre la Pesta Negra i inicis del segle XVI: dels fogatjaments als testaments.

16:00 – 16:30. Elvis Mallorquí (UdG, Girona): Abans de la pesta negra: la població rural del bisbat de girona a partir dels capbreus senyorials de la primera meitat del segle XIV.

16:30 – 16:50. Pausa.

16:50 – 17:20. Joan Maltas (UdL, Lleida): Els testaments com a font per quantificar la Pesta a Catalunya.

17:20 – 18:00. Debat.

Dimarts 4 d'octubre

10:00 – 10:30. Pau Viciano (UV, València): De les fonts fiscals a la anàlisi demogràfica: padrons de riquesa i registres del monedatge al regne de València (segles XIV-XV).

10:30 – 11:00. Pere Verdés (IMF, CSIC-Barcelona): Indicadors fiscals per a l'estudi de la demografia baixmedieval: el cas de Cervera (segles XIV-XVI).

11:00 – 11:30. Eduard Juncosa (UCM, Madrid): «Com la Ciutat sia molt despoblada e venguda a gran disminució de pobladors». Estudi de l'evolució demogràfica de la ciutat de Tarragona durant la Baixa Edat Mitjana.

11:30 – 12:00. Pausa.

12:00 – 12:30. Jordi Morelló (IMF, Barcelona): Dues fonts fiscals confrontades: el fogatge de 1515 i les estimes de Valls del mateix any.

12:30 – 13:00. Ivan Armenteros (IMF, CSIC-Barcelona): Esclavitud i demografia: com i per què comptabilitzar a les persones esclavitzades?

13:00 – 13:40. Debat.

15:30 – 16:00. Carlos Laliena (UZ, Zaragoza), **Guillermo Tomás** (ACA): «No nos fallarán escriptos en Çaragoça». Resistencias populares frente al fogaje aragonés de 1495.

16:00 – 16:30. Lluís Sales (IEM-Universidade Nova de Lisboa): L'edició del fogatjament de 1496. Perspectives d'anàlisi per la ciutat de Barcelona.

16:30 – 17:00. Esther Redondo (Arxiu Central del Districte Administratiu. Departament d'Economia de la Generalitat de Catalunya): Fogatjaments: maneres de tractar les dades. Exemple, 1378.

17:00 – 17:20. Pausa.

17:20 – 18:00. Debat.

18:00 – 18:40. Gaspar Feliu (IEC): Presentació del projecte de publicació i estudi dels fogatges medievals catalans.

18:40. Cloenda.